

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych w Gminie Syców na lata 2026–2031

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I 5

Podstawy opracowania 5

ROZDZIAŁ II 8

Metodyka 8

2.1. Założenia metodologiczne..... 8

2.2. Proces opracowania dokumentu 9

Etap I – Analiza uwarunkowań formalno-prawnych i strategicznych 9

Etap II – Analiza danych i diagnoza sytuacji społecznej 9

Etap III – Analiza funkcjonującego systemu usług społecznych 10

Etap IV – Identyfikacja luk oraz prognoza potrzeb 10

Etap V – Opracowanie kierunków rozwoju systemu usług społecznych 10

Etap VI – Opracowanie systemu wdrażania, monitoringu i ewaluacji..... 10

Podsumowanie procesu opracowania 10

2.3. Zastosowane metody badawcze 10

Analiza danych zastanych (desk research) 11

Analiza dokumentów strategicznych i programowych 11

Analiza statystyczna..... 11

Analiza funkcjonującego systemu usług społecznych..... 11

Analiza Programu Usług Społecznych 11

Analiza wyników ewaluacji Programu Usług Społecznych..... 11

Synteza wyników badań 12

2.4. Partycypacja społeczna..... 12

Konsultacje społeczne 12

Badania ankietowe 12

Doświadczenia Organizatora Społeczności Lokalnej 13

Współpraca z partnerami lokalnymi 13

Znaczenie partycypacji dla procesu deinstytucjonalizacji..... 13

2.5. Źródła danych..... 14

2.6. Zasady opracowania LPDI 15

Kluczowe zasady opracowania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji 15

ROZDZIAŁ III..... 15

Uwarunkowania procesu deinstytucjonalizacji 15

3.1. Charakterystyka Gminy Syców jako środowiska realizacji usług społecznych 15

3.2. Uwarunkowania demograficzne 17

Zmiany liczby mieszkańców..... 17

Starzenie się społeczeństwa	17
Prognozy demograficzne	17
Procesy migracyjne	18
Wpływ uwarunkowań demograficznych na rozwój usług społecznych	18
3.3. Uwarunkowania społeczne	18
Rodziny i dzieci	18
Seniorzy	19
Osoby z niepełnosprawnościami	19
Osoby wymagające wsparcia	19
Opiekunowie faktyczni	19
Sytuacja zdrowotna mieszkańców	20
Znaczenie uwarunkowań społecznych dla procesu deinstytucjonalizacji	20
3.4. Uwarunkowania instytucjonalne	20
3.5. Bariery rozwoju usług społecznych	22
3.6. Potencjał Gminy Syców w zakresie rozwoju usług społecznych	24
3.7. Wnioski dla procesu deinstytucjonalizacji	24
ROZDZIAŁ IV	25
4.1. Wnioski z diagnozy społecznej	25
4.2. Luki w lokalnym systemie usług społecznych	26
4.3. Prognoza przyszłych potrzeb mieszkańców	27
4.4. Kierunki rozwoju usług społecznych	28
4.5. Założenia procesu deinstytucjonalizacji w Gminie Syców	29
ROZDZIAŁ V	30
Cele i kierunki rozwoju Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców	30
5.1. Założenia systemu celów	30
Cel strategiczny I	31
Cel strategiczny II	32
Cel strategiczny III	32
5.2. Spójność z dokumentami strategicznymi	33
5.3. Podsumowanie	34
ROZDZIAŁ VI	35
Wdrażanie Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców	35
6.1. Założenia wdrażania	35
6.2. Harmonogram realizacji	35
6.3. Podmioty odpowiedzialne za realizację	36

6.4. Finansowanie realizacji Planu	36
6.5. Monitoring realizacji	37
6.6. Ewaluacja.....	37
6.7. Analiza ryzyk.....	38
6.8. Podsumowanie.....	38

ROZDZIAŁ I

PODSTAWY OPRACOWANIA

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców na lata 2026–2031 stanowi dokument strategiczny określający kierunki rozwoju usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym. Opracowanie Planu wynika z krajowych i europejskich kierunków polityki społecznej, których celem jest rozwój usług środowiskowych, wzmacnianie samodzielności mieszkańców oraz ograniczanie konieczności korzystania z całodobowych form opieki instytucjonalnej.

Plan został przygotowany z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa, dokumentów strategicznych oraz wytycznych dotyczących rozwoju usług społecznych i procesu deinstytucjonalizacji.

Prawo Unii Europejskiej

Podstawę europejskiej polityki deinstytucjonalizacji stanowi Europejski Filar Praw Socjalnych, przyjęty wspólnie przez Parlament Europejski, Radę Unii Europejskiej oraz Komisję Europejską. Dokument ten wskazuje, że każda osoba ma prawo do wysokiej jakości usług społecznych, ochrony socjalnej, opieki zdrowotnej oraz wsparcia umożliwiającego prowadzenie niezależnego życia.

Jednym z najważniejszych kierunków polityki Unii Europejskiej jest rozwój usług świadczonych w środowisku lokalnym, zapewniających osobom potrzebującym wsparcia możliwość pozostawania w swoim miejscu zamieszkania przy jednoczesnym zachowaniu aktywności społecznej i zawodowej.

Realizacja tego celu została uwzględniona w dokumentach programowych dotyczących wykorzystania Funduszy Europejskich dla Polski na lata 2021–2027, w szczególności w **Umowie Partnerstwa** oraz programach regionalnych, które wskazują deinstytucjonalizację jako jeden z priorytetów finansowania działań społecznych.

Istotnym elementem polityki spójności Unii Europejskiej jest również realizacja **Celów Polityki 4 – Europa o Silniejszym Wymiarze Społecznym**, obejmujących rozwój usług społecznych, zdrowotnych oraz wsparcia środowiskowego dla mieszkańców.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Podstawowym aktem prawa krajowego wyznaczającym kierunki prowadzenia polityki społecznej jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Konstytucja gwarantuje każdemu obywatelowi prawo do zabezpieczenia społecznego oraz nakłada na władze publiczne obowiązek prowadzenia polityki sprzyjającej zaspokajaniu potrzeb społecznych mieszkańców.

Realizacja tych obowiązków następuje między innymi poprzez tworzenie lokalnych systemów usług społecznych umożliwiających mieszkańcom zachowanie możliwie najwyższego poziomu samodzielności oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Ustawa o samorządzie gminnym

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej, w szczególności w zakresie pomocy społecznej, ochrony zdrowia, wspierania rodziny, edukacji publicznej, polityki senioralnej, współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innych usług świadczonych na rzecz mieszkańców.

Opracowanie Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji stanowi element planowania strategicznego rozwoju gminy oraz narzędzie służące racjonalnemu organizowaniu usług społecznych odpowiadających na aktualne i przyszłe potrzeby mieszkańców.

Ustawa o pomocy społecznej

Jednym z najważniejszych aktów prawnych stanowiących podstawę opracowania niniejszego dokumentu jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Ustawa określa zadania własne gminy w zakresie organizowania pomocy społecznej oraz wskazuje, że działania podejmowane przez jednostki samorządu terytorialnego powinny zmierzać do przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych oraz wzmacniania samodzielności osób i rodzin.

Realizacja tych zadań odbywa się poprzez rozwój usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, wsparcia rodzin oraz współpracy z podmiotami realizującymi zadania z zakresu polityki społecznej.

Założenia ustawy pozostają spójne z ideą deinstytucjonalizacji, której celem jest umożliwienie mieszkańcom pozostawania jak najdłużej w swoim środowisku życia.

Ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych

Szczególne znaczenie dla opracowania niniejszego dokumentu posiada ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Ustawa wprowadziła nowy model organizacji lokalnej polityki społecznej oparty na integracji usług świadczonych przez różne podmioty oraz dostosowaniu ich do indywidualnych potrzeb mieszkańców.

Centrum Usług Społecznych pełni rolę lokalnego integratora usług społecznych, prowadzi diagnozę potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej, opracowuje Program Usług Społecznych oraz koordynuje realizację usług społecznych.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji stanowi rozwinięcie kierunków wyznaczonych przez ustawę o CUS i określa sposób dalszego rozwoju lokalnego systemu usług społecznych w perspektywie strategicznej.

Strategia Rozwoju Usług Społecznych do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)

Kluczowym dokumentem rządowym wyznaczającym kierunki rozwoju polityki społecznej jest Strategia Rozwoju Usług Społecznych.

Strategia wskazuje, że rozwój usług społecznych powinien odbywać się zgodnie z zasadą:

- dostępności,
- kompleksowości,
- koordynacji,
- indywidualizacji wsparcia,
- partnerstwa,
- aktywizacji mieszkańców.

Jednym z głównych celów Strategii jest zwiększenie dostępności usług środowiskowych oraz ograniczanie kierowania mieszkańców do całodobowych form opieki poprzez rozwój lokalnych systemów wsparcia.

Założenia niniejszego Planu pozostają w pełni zgodne z kierunkami wskazanymi w Strategii.

Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych Województwa Dolnośląskiego

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Gminy Syców uwzględnia kierunki określone w Regionalnym Planie Rozwoju Usług Społecznych Województwa Dolnośląskiego oraz rekomendacje Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej dotyczące przygotowywania lokalnych planów deinstytucjonalizacji.

Dokument zakłada rozwój usług społecznych realizowanych w środowisku lokalnym oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej oraz sektorem ochrony zdrowia. Materiały szkoleniowe DOPS podkreślają również, że LPDI powinien być opracowywany przez zespół powołany przez organ wykonawczy gminy i zawierać część diagnostyczną, programową oraz system monitorowania.

Dokumenty lokalne Gminy Syców

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji pozostaje spójny z dokumentami obowiązującymi na terenie Gminy Syców, w szczególności z:

- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Syców;
- Programem Usług Społecznych realizowanym przez Centrum Usług Społecznych w Sycowie;
- Diagnozą Potrzeb i Potencjału Społeczności Lokalnej Gminy Syców, która identyfikuje potrzeby mieszkańców oraz potencjał lokalnych instytucji i organizacji.

- raportem ewaluacyjnym „Od Diagnozy do Działania”, wskazującym efekty wdrożenia CUS oraz rekomendacje dalszego rozwoju usług społecznych.
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Dokument uwzględnia również inne strategie, programy i plany rozwoju przyjmowane przez Gminę Syców, których realizacja wpływa na jakość życia mieszkańców oraz rozwój lokalnych usług społecznych.

Charakter prawny Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych nie stanowi aktu prawa miejscowego. Jest dokumentem strategicznym i planistycznym określającym kierunki rozwoju usług społecznych na terenie Gminy Syców.

Plan wyznacza cele, działania, partnerstwa oraz kierunki rozwoju lokalnego systemu usług społecznych, stanowiąc podstawę do:

- planowania rozwoju usług społecznych,
- opracowywania programów i projektów,
- ubiegania się o środki zewnętrzne,
- monitorowania procesu deinstytucjonalizacji,
- oceny skuteczności lokalnej polityki społecznej.

Przyjęcie i realizacja Planu będzie sprzyjać budowaniu spójnego systemu usług społecznych odpowiadającego na zmieniające się potrzeby mieszkańców Gminy Syców oraz wyzwania wynikające z procesów demograficznych i społecznych.

ROZDZIAŁ II

METODYKA

2.1. Założenia metodologiczne

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców na lata 2027–2032 opracowano zgodnie z zasadami planowania strategicznego oraz podejściem opartym na dowodach (evidence-based policy). Proces przygotowania dokumentu oparto na analizie danych, diagnozie potrzeb mieszkańców oraz ocenie funkcjonowania lokalnego systemu usług społecznych.

Metodyka opracowania uwzględniała zarówno dane ilościowe, jak i jakościowe, pochodzące z analiz statystycznych, dokumentów strategicznych, badań społecznych oraz doświadczeń wynikających z funkcjonowania Centrum Usług Społecznych w Sycowie i realizacji Programu Usług Społecznych.

Przyjęto założenie, że kierunki rozwoju usług społecznych powinny wynikać z rzeczywistych potrzeb mieszkańców oraz możliwości lokalnego systemu wsparcia. Punktem wyjścia dla opracowania dokumentu była diagnoza sytuacji społecznej Gminy Syców, natomiast kolejne etapy prac obejmowały analizę funkcjonujących usług, identyfikację luk systemowych oraz wypracowanie modelu ich dalszego rozwoju.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji ma charakter dokumentu strategicznego i wdrożeniowego. Oznacza to, że będzie podlegał systematycznemu monitorowaniu oraz okresowej ewaluacji, umożliwiającej dostosowywanie kierunków działań do zmieniających się potrzeb mieszkańców i uwarunkowań społeczno-demograficznych.

Przy opracowaniu dokumentu kierowano się następującymi zasadami:

- koncentracją na potrzebach mieszkańców,
- planowaniem usług w oparciu o diagnozę i dane,
- pierwszeństwem usług świadczonych w środowisku lokalnym,
- współpracą międzysektorową,
- zapewnieniem dostępności usług,
- monitorowaniem i doskonaleniem lokalnego systemu usług społecznych.

2.2. PROCES OPRACOWANIA DOKUMENTU

Opracowanie Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców na lata 2027–2032 zostało przeprowadzone jako wieloetapowy proces planistyczny, którego celem było przygotowanie dokumentu odpowiadającego na rzeczywiste potrzeby mieszkańców oraz wyznaczającego kierunki rozwoju lokalnego systemu usług społecznych zgodnie z ideą deinstytucjonalizacji.

Prace nad dokumentem prowadzono z wykorzystaniem podejścia partycypacyjnego oraz analitycznego, łącząc analizę danych ilościowych i jakościowych z doświadczeniami wynikającymi z funkcjonowania Centrum Usług Społecznych w Sycowie oraz realizacji Programu Usług Społecznych. Szczególny nacisk położono na identyfikację potrzeb mieszkańców, ocenę dostępności istniejących usług oraz określenie kierunków ich dalszego rozwoju.

Proces opracowania dokumentu obejmował następujące etapy:

Etap I – Analiza uwarunkowań formalno-prawnych i strategicznych

Obejmował analizę aktów prawnych, dokumentów strategicznych oraz krajowych i regionalnych kierunków rozwoju usług społecznych, zapewniając zgodność LPDI z obowiązującymi regulacjami.

Etap II – Analiza danych i diagnoza sytuacji społecznej

Na tym etapie przeprowadzono analizę danych statystycznych, danych administracyjnych oraz dokumentów diagnostycznych dotyczących sytuacji społecznej Gminy Syców. Wykorzystano informacje dotyczące zmian demograficznych, sytuacji rodzin, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzieży, rynku pracy, zdrowia oraz dostępności usług społecznych i zdrowotnych.

Etap III – Analiza funkcjonującego systemu usług społecznych

Kolejnym etapem była identyfikacja oraz ocena funkcjonującego systemu usług społecznych realizowanych na terenie Gminy Syców. Analizie poddano zarówno usługi świadczone przez Centrum Usług Społecznych, jak i działania realizowane przez inne instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej oraz partnerów lokalnych. Przeprowadzono również analizę dostępności usług, ich komplementarności oraz stopnia odpowiadania na potrzeby mieszkańców.

Etap IV – Identyfikacja luk oraz prognoza potrzeb

Na podstawie zgromadzonych danych dokonano identyfikacji obszarów wymagających dalszego rozwoju oraz określono najważniejsze luki w lokalnym systemie usług społecznych. Analiza została uzupełniona o prognozę zmian demograficznych i społecznych oraz ocenę ich wpływu na przyszłe zapotrzebowanie na usługi społeczne w perspektywie do 2032 roku.

Etap V – Opracowanie kierunków rozwoju systemu usług społecznych

W oparciu o wyniki diagnozy, analiz oraz prognoz określono model rozwoju lokalnego systemu usług społecznych, cele strategiczne, kierunki działań oraz propozycje nowych lub rozwijanych usług. Przyjęto zasadę, że każda planowana interwencja wynika z wcześniej zidentyfikowanych potrzeb i odpowiada na konkretne wyzwania społeczne.

Etap VI – Opracowanie systemu wdrażania, monitoringu i ewaluacji

Ostatni etap obejmował przygotowanie mechanizmów wdrażania dokumentu, określenie partnerów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań, harmonogramu wdrażania oraz systemu monitorowania i ewaluacji, umożliwiającego ocenę postępów realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i jego dostosowywanie do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

Podsumowanie procesu opracowania

Przyjęty sposób opracowania dokumentu zapewnił zachowanie ciągłości pomiędzy diagnozą społeczną, identyfikacją potrzeb mieszkańców, analizą funkcjonującego systemu usług oraz planowanymi kierunkami rozwoju. Dzięki temu Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców na lata 2027–2032 stanowi spójny dokument strategiczno-wdrożeniowy, oparty na danych, doświadczeniach lokalnych oraz aktywnym wykorzystaniu potencjału instytucji i społeczności lokalnej.

Analiza dokumentów i danych → Diagnoza potrzeb mieszkańców → Analiza systemu usług → Identyfikacja luk → Prognoza potrzeb → Opracowanie kierunku deinstytucjonalizacji → Wyznaczenie celów i działań → System wdrażania, monitoringu i ewaluacji

2.3. ZASTOSOWANE METODY BADAWCZE

Opracowanie Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców na lata 2027–2032 oparto na wykorzystaniu komplementarnych metod badawczych i analitycznych, umożliwiających kompleksową ocenę sytuacji społecznej, identyfikację potrzeb mieszkańców

oraz ocenę funkcjonowania lokalnego systemu usług społecznych. Zastosowane metody pozwoliły na połączenie danych ilościowych z analizą jakościową, co zapewniło rzetelność oraz wiarygodność wniosków stanowiących podstawę opracowania dokumentu.

Analiza danych zastanych (desk research)

Podstawową metodą badawczą była analiza danych zastanych, obejmująca przegląd dostępnych opracowań, raportów, sprawozdań oraz materiałów źródłowych dotyczących sytuacji społecznej Gminy Syców. Metoda ta umożliwiła wykorzystanie istniejących informacji bez konieczności ich ponownego pozyskiwania oraz zapewniła ciągłość pomiędzy wcześniej opracowanymi dokumentami strategicznymi a Lokalnym Planem Deinstytucjonalizacji.

Analiza dokumentów strategicznych i programowych

Przeprowadzono analizę dokumentów obowiązujących na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem dokumentów określających kierunki rozwoju polityki społecznej oraz usług społecznych. Analiza miała na celu zapewnienie spójności Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji z obowiązującymi strategiami, programami i planami rozwoju.

Analiza statystyczna

W procesie opracowania dokumentu wykorzystano dane statystyczne dotyczące sytuacji demograficznej, społecznej oraz ekonomicznej Gminy Syców. Analiza obejmowała między innymi zmiany liczby mieszkańców, strukturę wieku, proces starzenia się społeczeństwa, sytuację rodzin, rynku pracy oraz wybrane wskaźniki dotyczące zdrowia i warunków życia mieszkańców. Pozwoliło to na identyfikację długoterminowych trendów wpływających na rozwój lokalnego systemu usług społecznych.

Analiza funkcjonującego systemu usług społecznych

Dokonano analizy dostępnych usług społecznych realizowanych przez Centrum Usług Społecznych, jednostki organizacyjne samorządu, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe oraz innych partnerów lokalnych. Ocenie poddano zakres świadczonych usług, ich dostępność, komplementarność oraz stopień odpowiadania na potrzeby poszczególnych grup mieszkańców. Szczególną uwagę poświęcono usługom świadczonym w środowisku lokalnym, wspierającym samodzielne funkcjonowanie mieszkańców.

Analiza Programu Usług Społecznych

Istotnym elementem procesu badawczego była analiza doświadczeń wynikających z wdrażania Programu Usług Społecznych w Gminie Syców. Ocenie poddano zakres realizowanych usług, poziom zainteresowania mieszkańców poszczególnymi formami wsparcia, efektywność przyjętych rozwiązań organizacyjnych oraz doświadczenia związane z koordynacją usług przez Centrum Usług Społecznych. Uzyskane wnioski stanowiły ważną podstawę do planowania dalszego rozwoju lokalnego systemu usług społecznych.

Analiza wyników ewaluacji Programu Usług Społecznych

Przy opracowaniu dokumentu wykorzystano również wyniki ewaluacji Programu Usług Społecznych, w szczególności w zakresie identyfikacji niezaspokojonych potrzeb mieszkańców, oceny jakości świadczonych usług oraz wskazania obszarów wymagających dalszego rozwoju. Analiza wyników ewaluacji umożliwiła określenie istniejących luk systemowych oraz wyznaczenie kierunków rozwoju usług zgodnych z ideą deinstytucjonalizacji.

Synteza wyników badań

Wyniki wszystkich przeprowadzonych analiz zostały zestawione i poddane syntetycznej ocenie. Pozwoliło to na określenie najważniejszych wyzwań społecznych, identyfikację grup wymagających szczególnego wsparcia oraz opracowanie modelu rozwoju usług społecznych odpowiadającego zarówno aktualnym, jak i prognozowanym potrzebom mieszkańców Gminy Syców.

Zastosowanie wielu uzupełniających się metod badawczych (triangulacja metod) pozwoliło na weryfikację uzyskanych wyników z różnych perspektyw oraz zwiększyło wiarygodność diagnozy stanowiącej podstawę planowania działań w ramach Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców na lata 2027–2032.

2.4. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Jednym z założeń opracowania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców na lata 2027–2032 było zapewnienie udziału mieszkańców oraz partnerów lokalnych w identyfikacji potrzeb społecznych i wyznaczaniu kierunków rozwoju usług społecznych. W procesie przygotowania dokumentu wykorzystano wyniki konsultacji społecznych, badań ankietowych oraz doświadczenia wynikające z realizacji Programu Usług Społecznych, działalności Centrum Usług Społecznych w Sycowie i bieżącej współpracy z mieszkańcami oraz partnerami lokalnego systemu usług społecznych.

Konsultacje społeczne

Istotnym elementem procesu opracowania dokumentu były konsultacje społeczne prowadzone w ramach przygotowania oraz realizacji Programu Usług Społecznych. Pozwoliły one na rozpoznanie potrzeb mieszkańców, oczekiwań dotyczących rozwoju usług społecznych oraz identyfikację najważniejszych problemów występujących w społeczności lokalnej.

Wnioski z konsultacji stanowiły jedno z podstawowych źródeł informacji wykorzystanych podczas opracowania niniejszego dokumentu.

Badania ankietowe

W procesie przygotowania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji wykorzystano wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Syców w ramach opracowania Diagnozy Potrzeb i Potencjału Społeczności Lokalnej. Badania umożliwiły poznanie opinii mieszkańców dotyczących jakości życia, dostępności usług społecznych, najważniejszych problemów społecznych oraz oczekiwanych kierunków rozwoju lokalnego systemu wsparcia.

Uzyskane wyniki zostały wykorzystane zarówno na etapie diagnozy, jak i przy formułowaniu celów oraz planowanych działań.

Doświadczenia Organizatora Społeczności Lokalnej

Cennym źródłem informacji były doświadczenia wynikające z realizacji działań Organizatora Społeczności Lokalnej. Praca prowadzona bezpośrednio w środowisku lokalnym umożliwiła identyfikację potrzeb mieszkańców, potencjału społeczności oraz zasobów, które mogą zostać wykorzystane w procesie rozwoju usług społecznych.

Działania OSL pozwoliły również na rozpoznanie lokalnych liderów, aktywnych grup mieszkańców oraz istniejących inicjatyw społecznych, które stanowią istotny element budowania środowiskowego modelu usług społecznych.

Współpraca z partnerami lokalnymi

W procesie opracowania dokumentu wykorzystano doświadczenia wynikające ze współpracy Centrum Usług Społecznych z partnerami lokalnymi realizującymi zadania w obszarze polityki społecznej. Szczególne znaczenie miały informacje i doświadczenia przekazywane przez jednostki organizacyjne samorządu, placówki oświatowe, podmioty ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, instytucje rynku pracy, służby publiczne oraz inne podmioty zaangażowane w świadczenie usług społecznych.

Współpraca ta umożliwiła kompleksową ocenę funkcjonowania lokalnego systemu wsparcia oraz identyfikację obszarów wymagających dalszego rozwoju i wzmocnienia współdziałania międzyinstytucjonalnego.

Znaczenie partycypacji dla procesu deinstytucjonalizacji

Uwzględnienie głosu mieszkańców oraz partnerów lokalnych pozwoliło na opracowanie dokumentu odpowiadającego rzeczywistym potrzebom społeczności lokalnej. Partycypacyjne podejście do planowania usług społecznych sprzyja budowaniu odpowiedzialności za rozwój lokalnego systemu wsparcia, wzmacnia współpracę międzysektorową oraz zwiększa skuteczność wdrażania rozwiązań opartych na idei deinstytucjonalizacji.

Przyjęty model partycypacji stanowi jednocześnie podstawę dalszego rozwoju usług społecznych w Gminie Syców, zakładając aktywny udział mieszkańców i partnerów lokalnych również na etapie realizacji, monitorowania i ewaluacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji.

Forma partycypacji	Cel	Wykorzystanie w LPDI
Konsultacje społeczne	Identyfikacja potrzeb mieszkańców	Diagnoza i kierunki działań
Badania ankietowe	Poznanie opinii mieszkańców	Analiza potrzeb i luk
Działania OSL	Rozpoznanie potencjału społeczności	Projektowanie usług środowiskowych
Współpraca z partnerami	Ocena funkcjonowania systemu usług	Model współpracy i wdrażanie LPDI

Forma partycypacji	Cel	Wykorzystanie w LPDI
Doświadczenia realizacji PUS	z Ocena skuteczności dotychczasowych usług	Planowanie rozwoju usług

2.5. ŹRÓDŁA DANYCH

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców na lata 2027–2032 został opracowany w oparciu o dane pochodzące z wielu komplementarnych źródeł. Wykorzystano zarówno ogólnodostępne dane statystyczne, jak i dokumenty strategiczne, materiały diagnostyczne oraz informacje zgromadzone przez Centrum Usług Społecznych w Sycowie w trakcie realizacji Programu Usług Społecznych. Pozwoliło to na przeprowadzenie kompleksowej diagnozy sytuacji społecznej oraz określenie kierunków rozwoju lokalnego systemu usług społecznych zgodnie z ideą deinstytucjonalizacji.

Tabela 1. Źródła danych wykorzystane przy opracowaniu Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców

Źródło danych	Zakres wykorzystania
Główny Urząd Statystyczny (GUS)	Analiza zmian demograficznych, struktury ludności, procesów społecznych oraz prognoz demograficznych
Bank Danych Lokalnych GUS (BDL)	Dane statystyczne dotyczące sytuacji społecznej, gospodarczej i ekonomicznej Gminy Syców
Centrum Usług Społecznych w Sycowie	Dane dotyczące realizowanych usług społecznych, liczby odbiorców usług oraz doświadczeń z funkcjonowania CUS
Diagnoza Potrzeb i Potencjału Społeczności Lokalnej Gminy Syców (2026)	Identyfikacja potrzeb mieszkańców, oczekiwań wobec usług społecznych oraz potencjału społeczności lokalnej
Ewaluacja Programu Usług Społecznych	Ocena skuteczności wdrażanych usług, identyfikacja luk systemowych oraz rekomendacje dotyczące dalszego rozwoju usług
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Syców	Analiza lokalnych uwarunkowań oraz kierunków rozwoju polityki społecznej
Program Usług Społecznych Gminy Syców	Informacje dotyczące organizacji, zakresu i doświadczeń związanych z realizacją usług społecznych
Dokumenty krajowe i wojewódzkie	Zapewnienie zgodności LPDI z kierunkami rozwoju polityki społecznej oraz procesem deinstytucjonalizacji
Akty prawne	Zapewnienie zgodności dokumentu z obowiązującymi przepisami prawa
Dane i doświadczenia partnerów lokalnych	Uzupełnienie diagnozy o informacje dotyczące funkcjonowania lokalnego systemu usług społecznych oraz współpracy międzyinstytucjonalnej

Wykorzystanie zróżnicowanych źródeł danych umożliwiło przeprowadzenie wieloaspektowej analizy sytuacji społecznej Gminy Syców oraz zapewniło spójność pomiędzy diagnozą,

identyfikacją potrzeb mieszkańców, analizą funkcjonującego systemu usług społecznych i planowanymi kierunkami rozwoju usług w ramach Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji.

2.6. ZASADY OPRACOWANIA LPDI

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców opracowano zgodnie z zasadami wynikającymi z idei deinstytucjonalizacji oraz współczesnego modelu organizacji usług społecznych. Zasady te stanowiły punkt odniesienia dla prowadzonej diagnozy, identyfikacji potrzeb mieszkańców oraz projektowania kierunków rozwoju lokalnego systemu usług społecznych.

Ich praktyczne odniesienie do sytuacji społecznej Gminy Syców oraz organizacji lokalnego systemu usług przedstawiono w kolejnych rozdziałach dokumentu.

Kluczowe zasady opracowania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji

Zasada	Znaczenie dla realizacji LPDI
Koncentracja na mieszkańcu	Projektowanie usług zgodnie z indywidualnymi potrzebami mieszkańców i ich rodzin
Rozwój usług środowiskowych	Wzmacnianie wsparcia świadczonego w środowisku lokalnym oraz ograniczanie konieczności korzystania z opieki instytucjonalnej
Profilaktyka i wczesna interwencja	Zapobieganie pogłębianiu się problemów społecznych oraz wzmacnianie samodzielności mieszkańców
Koordinacja przez Centrum Usług Społecznych	Integracja usług oraz zapewnienie kompleksowego wsparcia mieszkańcom
Współpraca i partnerstwo	Budowanie lokalnego systemu usług w oparciu o współdziałanie instytucji, organizacji i mieszkańców
Dostępność	Zapewnienie równego i powszechnego dostępu do usług społecznych dla wszystkich mieszkańców
Ciągłe doskonalenie	Monitorowanie, ewaluacja i rozwój systemu usług społecznych w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby

ROZDZIAŁ III

UWARUNKOWANIA PROCESU DEINSTYTUCJONALIZACJI

3.1. Charakterystyka Gminy Syców jako środowiska realizacji usług społecznych

Gmina Syców jest gminą miejsko-wiejską położoną w północno-wschodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie oleśnickim. Ze względu na swoje położenie przy granicy województwa dolnośląskiego i wielkopolskiego pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjnego, gospodarczego oraz usługowego dla mieszkańców gminy i okolicznych miejscowości. Korzystne położenie komunikacyjne, w tym dostęp do drogi ekspresowej S8, sprzyja rozwojowi społeczno-gospodarczemu oraz ułatwia dostęp mieszkańców do usług publicznych realizowanych zarówno na terenie gminy, jak i poza jej granicami.

Gminę tworzy miasto Syców oraz sieć sołectw obejmujących miejscowości o zróżnicowanej liczbie mieszkańców i charakterze osadniczym. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego gminę zamieszkuje około 16 tysięcy mieszkańców, przy czym znaczną część stanowią osoby zamieszkujące tereny wiejskie. Zróżnicowana struktura przestrzenna gminy powoduje konieczność organizowania usług społecznych w sposób zapewniający ich dostępność zarówno mieszkańcom miasta, jak i rozproszonych miejscowości wiejskich.

Miejsko-wiejski charakter Gminy Syców ma istotny wpływ na organizację lokalnego systemu usług społecznych. Z jednej strony miasto Syców stanowi naturalne centrum koncentracji instytucji publicznych, edukacyjnych, zdrowotnych i społecznych, z drugiej natomiast znaczna liczba miejscowości wiejskich wymaga rozwijania rozwiązań umożliwiających świadczenie usług możliwie najbliżej miejsca zamieszkania mieszkańców. Dotyczy to w szczególności osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz osób mających ograniczone możliwości samodzielnego przemieszczania się.

Na terenie gminy funkcjonują instytucje realizujące zadania z zakresu polityki społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, kultury oraz aktywizacji społecznej. Kluczową rolę w koordynacji lokalnego systemu usług społecznych pełni Centrum Usług Społecznych w Sycowie, które odpowiada za integrację działań różnych podmiotów oraz rozwój usług świadczonych zgodnie z potrzebami mieszkańców. Istotnym elementem lokalnego systemu wsparcia są również organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne gminy, placówki oświatowe, podmioty ochrony zdrowia oraz inne instytucje współpracujące na rzecz mieszkańców.

Specyfika społeczna i przestrzenna Gminy Syców stwarza zarówno możliwości, jak i wyzwania dla rozwoju usług społecznych. Z jednej strony stosunkowo niewielka skala gminy sprzyja budowaniu partnerstw, prowadzeniu działań środowiskowych oraz rozwijaniu współpracy międzyinstytucjonalnej. Z drugiej strony rozproszenie osadnictwa, postępujące zmiany demograficzne oraz rosnące zapotrzebowanie na usługi wspierające osoby wymagające pomocy powodują konieczność ciągłego doskonalenia lokalnego systemu usług społecznych oraz zwiększania ich dostępności.

Z punktu widzenia procesu deinstytucjonalizacji szczególne znaczenie ma rozwijanie usług świadczonych w środowisku lokalnym, umożliwiających mieszkańcom jak najdłuższe zachowanie samodzielności i aktywności społecznej. Miejsko-wiejski charakter gminy wymaga elastycznego modelu organizacji usług, uwzględniającego zarówno potrzeby mieszkańców miasta, jak i osób zamieszkujących tereny wiejskie. Rozwiązania przyjęte w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji zostały zaprojektowane z uwzględnieniem tych uwarunkowań, tak aby zapewnić równy dostęp do usług społecznych oraz ich możliwie największą dostępność dla wszystkich mieszkańców Gminy Syców.

Wskaźnik	Wartość
Powiat	Oleśnicki
Województwo	Dolnośląskie
Typ gminy	Miejsko-wiejska
Liczba mieszkańców	16 504
Liczba sołectw	12
Siedziba władz gminy	Syców

3.2. Uwarunkowania demograficzne

Proces deinstytucjonalizacji usług społecznych jest ściśle związany ze zmianami demograficznymi zachodzącymi w społeczności lokalnej. Struktura ludności, tempo starzenia się społeczeństwa, zmiany liczby mieszkańców oraz procesy migracyjne wpływają na zakres i sposób organizacji usług społecznych oraz determinują kierunki ich dalszego rozwoju. Analiza uwarunkowań demograficznych stanowi zatem jeden z podstawowych elementów planowania lokalnego systemu wsparcia.

Zmiany liczby mieszkańców

Analiza danych demograficznych wskazuje, że Gmina Syców, podobnie jak większość jednostek samorządu terytorialnego w Polsce, doświadcza zmian związanych z procesami demograficznymi obserwowanymi w skali kraju. W ostatnich latach zauważalne są wahania liczby mieszkańców wynikające z ujemnego przyrostu naturalnego oraz procesów migracyjnych. Zmniejszająca się liczba ludności wpływa na strukturę odbiorców usług społecznych oraz wymaga dostosowywania ich zakresu i organizacji do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

Jednocześnie obserwowane zmiany nie oznaczają zmniejszenia zapotrzebowania na usługi społeczne. Wręcz przeciwnie – wraz ze zmianą struktury wieku mieszkańców rośnie zapotrzebowanie na usługi wspierające osoby wymagające pomocy w codziennym funkcjonowaniu oraz działania profilaktyczne i środowiskowe.

Starzenie się społeczeństwa

Jednym z najistotniejszych procesów demograficznych zachodzących na terenie Gminy Syców jest systematyczny wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców. Zjawisko to wynika zarówno z wydłużania średniego trwania życia, jak i utrzymującego się niskiego poziomu urodzeń.

Starzenie się społeczeństwa powoduje zwiększenie liczby osób wymagających wsparcia w zakresie usług opiekuńczych, asystenckich, zdrowotnych oraz działań aktywizujących i przeciwdziałających izolacji społecznej. Jednocześnie wzrasta liczba osób prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe oraz osób zagrożonych samotnością i wykluczeniem społecznym.

W konsekwencji rozwój usług środowiskowych dla seniorów oraz wsparcia dla opiekunów faktycznych staje się jednym z kluczowych kierunków rozwoju lokalnej polityki społecznej.

Prognozy demograficzne

Prognozy demograficzne wskazują na utrzymywanie się niekorzystnych trendów w kolejnych latach. Przewidywany jest dalszy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym zmniejszaniu liczby osób w wieku produkcyjnym oraz dzieci i młodzieży.

Zmiany te będą miały bezpośredni wpływ na organizację lokalnego systemu usług społecznych. Rosnąca liczba osób starszych oraz osób niesamodzielnych będzie wymagała rozwoju usług świadczonych w miejscu zamieszkania, usług opiekuńczych, specjalistycznych usług

społecznych, wsparcia dziennego oraz rozwiązań umożliwiających jak najdłuższe zachowanie samodzielności mieszkańców.

Jednocześnie malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym może wpływać na ograniczenie dostępności kadr świadczących usługi społeczne, co będzie wymagało nowych rozwiązań organizacyjnych oraz efektywnej współpracy międzyinstytucjonalnej.

Procesy migracyjne

Na sytuację demograficzną Gminy Syców wpływają również procesy migracyjne związane zarówno z migracjami zarobkowymi, jak i zmianami miejsca zamieszkania mieszkańców. Migracje osób młodych i aktywnych zawodowo mogą prowadzić do zmniejszenia liczby osób mogących pełnić funkcje opiekuńcze wobec członków swoich rodzin, co zwiększa znaczenie profesjonalnych usług społecznych realizowanych przez instytucje i podmioty lokalnego systemu wsparcia.

Jednocześnie rozwój gospodarczy oraz korzystne położenie komunikacyjne gminy stwarzają możliwości pozyskiwania nowych mieszkańców oraz rozwoju usług odpowiadających na potrzeby zróżnicowanych grup społecznych.

Wpływ uwarunkowań demograficznych na rozwój usług społecznych

Przedstawione uwarunkowania demograficzne wskazują na konieczność dalszego rozwoju lokalnego systemu usług społecznych zgodnie z ideą deinstytucjonalizacji. Zmiany struktury ludności powodują wzrost zapotrzebowania na usługi środowiskowe świadczone możliwie najbliżej miejsca zamieszkania mieszkańców, zapewniające wsparcie dostosowane do indywidualnych potrzeb oraz umożliwiające zachowanie samodzielności i aktywności społecznej.

Odpowiedzią na prognozowane zmiany powinno być rozwijanie kompleksowego systemu usług obejmującego działania profilaktyczne, opiekuńcze, wspierające, aktywizujące i integrujące, realizowane we współpracy różnych podmiotów lokalnego systemu usług społecznych oraz koordynowane przez Centrum Usług Społecznych w Sycowie.

3.3. Uwarunkowania społeczne

Proces deinstytucjonalizacji usług społecznych wymaga uwzględnienia zmieniających się potrzeb mieszkańców oraz czynników społecznych wpływających na funkcjonowanie lokalnej społeczności. W Gminie Syców, podobnie jak w wielu innych jednostkach samorządu terytorialnego, obserwowane przemiany demograficzne, społeczne i zdrowotne powodują wzrost zapotrzebowania na usługi realizowane w środowisku lokalnym, dostosowane do zróżnicowanych potrzeb mieszkańców na różnych etapach życia.

Rodziny i dzieci

Rodzina pozostaje podstawowym środowiskiem wychowania, opieki i wsparcia, jednak współczesne przemiany społeczne powodują, że coraz częściej wymaga ona wsparcia w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczych, wychowawczych i społecznych. Występowanie sytuacji kryzysowych, trudności wychowawczych, problemów ekonomicznych czy

ograniczonego dostępu do specjalistycznego wsparcia zwiększa znaczenie działań profilaktycznych oraz usług świadczonych na rzecz całych rodzin.

Rozwój usług środowiskowych skierowanych do rodzin i dzieci powinien koncentrować się na wzmacnianiu kompetencji rodzicielskich, wspieraniu rozwoju dzieci, organizowaniu usług specjalistycznych oraz tworzeniu warunków sprzyjających integracji społecznej i przeciwdziałaniu wykluczeniu.

Seniorzy

Postępujący proces starzenia się społeczeństwa powoduje systematyczny wzrost liczby osób starszych wymagających różnorodnych form wsparcia. Jednocześnie coraz większa liczba seniorów pozostaje aktywna społecznie i oczekuje możliwości uczestniczenia w życiu lokalnej społeczności.

Proces deinstytucjonalizacji zakłada rozwijanie usług umożliwiających osobom starszym jak najdłuższe pozostawanie w miejscu zamieszkania, przy zachowaniu bezpieczeństwa i możliwie najwyższego poziomu samodzielności. Oznacza to potrzebę rozwoju usług opiekuńczych, sąsiedzkich, asystenckich, aktywizujących oraz działań przeciwdziałających samotności i izolacji społecznej.

Osoby z niepełnosprawnościami

Osoby z niepełnosprawnościami stanowią grupę wymagającą zindywidualizowanego i kompleksowego wsparcia, umożliwiającego pełne uczestnictwo w życiu społecznym. Rozwój lokalnego systemu usług powinien koncentrować się na zwiększaniu dostępności usług środowiskowych, wspieraniu niezależnego życia oraz eliminowaniu barier ograniczających aktywność społeczną i zawodową.

Istotnym kierunkiem działań pozostaje rozwijanie usług asystencji osobistej, usług opiekuńczych, wsparcia specjalistycznego oraz rozwiązań ułatwiających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w środowisku lokalnym.

Osoby wymagające wsparcia

Lokalny system usług społecznych powinien odpowiadać również na potrzeby osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności, kryzysów rodzinnych, problemów zdrowia psychicznego, ubóstwa lub innych okoliczności ograniczających samodzielne funkcjonowanie.

Proces deinstytucjonalizacji zakłada zapewnienie tym osobom kompleksowego wsparcia realizowanego możliwie najbliżej miejsca zamieszkania, z wykorzystaniem usług środowiskowych oraz współpracy różnych instytucji i specjalistów.

Opiekunowie faktyczni

Rosnąca liczba osób niesamodzielnych powoduje zwiększenie obciążenia opiekunów faktycznych, którzy na co dzień sprawują opiekę nad członkami swoich rodzin. W wielu przypadkach opiekunowie łączą obowiązki opiekuńcze z aktywnością zawodową oraz życiem rodzinnym, co zwiększa ryzyko przeciążenia i wykluczenia społecznego.

Rozwijanie usług wspierających opiekunów faktycznych, takich jak poradnictwo, usługi wytchnieniowe, wsparcie psychologiczne czy czasowe odciążenie w opiece, stanowi jeden z istotnych elementów skutecznego procesu deinstytucjonalizacji.

Sytuacja zdrowotna mieszkańców

Stan zdrowia mieszkańców oraz występowanie chorób przewlekłych i problemów zdrowia psychicznego mają bezpośredni wpływ na zakres potrzeb w obszarze usług społecznych. Coraz większego znaczenia nabiera integracja działań społecznych i zdrowotnych oraz rozwój usług umożliwiających mieszkańcom funkcjonowanie w środowisku lokalnym pomimo ograniczeń wynikających ze stanu zdrowia.

Szczególne znaczenia nabierają działania profilaktyczne, edukacja zdrowotna, wsparcie psychologiczne oraz rozwijanie współpracy pomiędzy podmiotami pomocy społecznej, ochrony zdrowia i organizacjami pozarządowymi.

Znaczenie uwarunkowań społecznych dla procesu deinstytucjonalizacji

Przedstawione uwarunkowania społeczne wskazują na konieczność dalszego rozwoju usług środowiskowych odpowiadających na zróżnicowane potrzeby mieszkańców Gminy Syców. Wzrost liczby osób wymagających wsparcia, zmiany zachodzące w funkcjonowaniu rodzin oraz rosnące potrzeby osób starszych i osób z niepełnosprawnościami uzasadniają rozwijanie usług świadczonych w środowisku lokalnym, opartych na współpracy międzyinstytucjonalnej, partnerstwie lokalnym oraz aktywnym udziale mieszkańców.

Takie podejście sprzyja budowaniu spójnego systemu usług społecznych, którego celem jest nie tylko reagowanie na pojawiające się problemy, ale przede wszystkim wzmacnianie samodzielności mieszkańców, wspieranie rodzin oraz tworzenie warunków umożliwiających prowadzenie niezależnego życia w społeczności lokalnej.

3.4. Uwarunkowania instytucjonalne

Realizacja procesu deinstytucjonalizacji w Gminie Syców opiera się na funkcjonującym lokalnym systemie usług społecznych, tworzonego przez jednostki samorządu terytorialnego, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe oraz innych partnerów zaangażowanych w realizację zadań z zakresu polityki społecznej. System ten rozwijany jest zgodnie z zasadą współpracy międzyinstytucjonalnej oraz koordynacji działań na rzecz mieszkańców, umożliwiając stopniowe wzmacnianie usług świadczonych w środowisku lokalnym. Istotnym elementem lokalnych uwarunkowań instytucjonalnych jest funkcjonowanie Centrum Usług Społecznych w Sycowie, wdrożenie Programu Usług Społecznych oraz rozwój współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi usługi społeczne na terenie gminy.

Centrum Usług Społecznych jako organizator lokalnego systemu usług

Centrum Usług Społecznych w Sycowie funkcjonuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Jednostka odpowiada za organizowanie, koordynowanie oraz rozwój lokalnego systemu usług społecznych, integrując działania różnych podmiotów realizujących zadania na rzecz mieszkańców.

Do podstawowych zadań Centrum należy rozpoznawanie potrzeb społecznych, organizowanie usług społecznych, koordynowanie współpracy pomiędzy realizatorami usług, prowadzenie działań informacyjnych oraz monitorowanie funkcjonowania lokalnego systemu wsparcia. Model organizacyjny Centrum zakłada odejście od realizacji wyłącznie świadczeń pomocy społecznej na rzecz kompleksowego organizowania usług odpowiadających na zróżnicowane potrzeby mieszkańców.

Realizacja zadań przez Centrum Usług Społecznych odbywa się z wykorzystaniem współpracy z jednostkami organizacyjnymi gminy, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami świadczącymi usługi społeczne.

Program Usług Społecznych

Istotnym elementem organizacji lokalnego systemu usług społecznych jest Program Usług Społecznych Gminy Syców, opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej.

Program określa zakres usług społecznych rozwijanych na terenie gminy, grupy odbiorców oraz sposób organizacji i realizacji poszczególnych usług. Jego wdrażanie umożliwiło rozszerzenie oferty usług środowiskowych oraz rozwój nowych form wsparcia odpowiadających na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców.

Doświadczenia wynikające z realizacji Programu stanowią ważne źródło informacji dotyczących organizacji usług społecznych, sposobu ich koordynacji oraz współpracy pomiędzy realizatorami usług funkcjonującymi na terenie Gminy Syców.

Partnerzy lokalnego systemu usług społecznych

Lokalny system usług społecznych tworzą podmioty realizujące zadania w różnych obszarach polityki społecznej, których współpraca umożliwia zapewnienie mieszkańcom kompleksowego wsparcia.

Do najważniejszych partnerów należą w szczególności:

- jednostki organizacyjne Gminy Syców,
- placówki oświatowe,
- podmioty ochrony zdrowia,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Policja oraz inne służby publiczne,
- organizacje pozarządowe,
- podmioty ekonomii społecznej,
- organizacje i grupy działające na rzecz społeczności lokalnej.

Zakres współpracy obejmuje między innymi wymianę informacji, kierowanie mieszkańców do odpowiednich form wsparcia, wspólną realizację działań społecznych oraz udział w przedsięwzięciach służących rozwojowi lokalnego systemu usług społecznych.

Współpraca i koordynacja usług społecznych

Organizacja usług społecznych w Gminie Syców opiera się na współpracy pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji zadań na rzecz mieszkańców. Współdziałanie obejmuje identyfikację potrzeb społecznych, planowanie usług, wymianę informacji oraz koordynację działań prowadzonych przez poszczególnych realizatorów.

Centrum Usług Społecznych pełni funkcję koordynatora lokalnego systemu usług społecznych, zapewniając spójność podejmowanych działań oraz wspierając współpracę pomiędzy partnerami instytucjonalnymi i społecznymi. Koordynacja ta umożliwia lepsze dopasowanie usług do potrzeb mieszkańców oraz efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów lokalnych.

Opisany model współpracy stanowi organizacyjną podstawę realizacji procesu deinstytucjonalizacji na terenie Gminy Syców i tworzy warunki do dalszego rozwoju zintegrowanego systemu usług społecznych..

3.5. Bariery rozwoju usług społecznych

Analiza uwarunkowań społecznych, demograficznych i instytucjonalnych wskazuje, że pomimo systematycznego rozwoju lokalnego systemu usług społecznych, proces deinstytucjonalizacji wiąże się z występowaniem czynników mogących ograniczać dostępność, skuteczność oraz dalszy rozwój usług świadczonych na rzecz mieszkańców Gminy Syców. Bariery te wynikają zarówno z uwarunkowań demograficznych, organizacyjnych i przestrzennych, jak również z ograniczeń finansowych wpływających na możliwości rozwoju nowych form wsparcia.

Bariery demograficzne

Jednym z najistotniejszych wyzwań dla rozwoju usług społecznych są zachodzące zmiany demograficzne. Prognozowany proces starzenia się społeczeństwa powoduje wzrost liczby osób wymagających długoterminowego wsparcia, usług opiekuńczych, zdrowotnych oraz działań wspierających samodzielne funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

Jednocześnie obserwowane zmniejszanie liczby mieszkańców oraz niekorzystne trendy demograficzne wpływają na ograniczenie zasobów społecznych i kadrowych oraz zwiększają obciążenie systemu usług społecznych. Zmiany te wymagają dostosowywania oferty usług do zmieniającej się struktury potrzeb mieszkańców oraz planowania ich rozwoju w perspektywie długoterminowej.

Bariery organizacyjne

Rozwój usług społecznych uzależniony jest od dostępności odpowiednich zasobów organizacyjnych i kadrowych. Jednym z istotnych wyzwań pozostaje ograniczona liczba specjalistów świadczących usługi społeczne, w szczególności psychologów, terapeutów, specjalistów pracy z rodziną, opiekunów oraz osób realizujących specjalistyczne usługi wspierające.

Dodatkowym wyzwaniem jest konieczność zapewnienia odpowiedniej koordynacji działań prowadzonych przez wiele podmiotów uczestniczących w lokalnym systemie usług społecznych. Rosnąca liczba oraz różnorodność usług wymagają ciągłego doskonalenia

współpracy międzyinstytucjonalnej, efektywnego przepływu informacji oraz dostosowywania sposobu organizacji usług do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

Bariery przestrzenne i komunikacyjne

Dostęp mieszkańców do usług społecznych uzależniony jest również od uwarunkowań przestrzennych oraz możliwości komunikacyjnych. Zróżnicowane rozmieszczenie miejscowości na terenie gminy oraz ograniczenia w zakresie transportu publicznego mogą wpływać na możliwość korzystania z części usług, zwłaszcza przez osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz mieszkańców terenów oddalonych od miasta Syców.

Rozwój usług środowiskowych wymaga uwzględnienia lokalnych uwarunkowań przestrzennych poprzez organizowanie wsparcia możliwie najbliżej miejsca zamieszkania mieszkańców oraz rozwijanie rozwiązań zwiększających dostępność usług.

Bariery finansowe

Rozwijanie usług społecznych wymaga zapewnienia stabilnych źródeł finansowania umożliwiających utrzymanie oraz rozszerzanie oferty wsparcia. Istotnym wyzwaniem pozostaje wzrost kosztów realizacji usług społecznych, w tym kosztów zatrudnienia specjalistów, organizacji nowych usług oraz utrzymania odpowiedniej jakości świadczonego wsparcia.

Dodatkowym ograniczeniem jest uzależnienie części przedsięwzięć od środków zewnętrznych, realizowanych w ramach programów i projektów finansowanych ze źródeł krajowych lub europejskich. Długofalowy rozwój usług wymaga zatem planowania ich finansowania z uwzględnieniem zarówno środków własnych gminy, jak i możliwości pozyskiwania funduszy zewnętrznych.

Podsumowanie

Przedstawione bariery nie ograniczają możliwości dalszego rozwoju lokalnego systemu usług społecznych, jednak wskazują obszary wymagające szczególnej uwagi w procesie planowania i realizacji działań przewidzianych w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji. Ich uwzględnienie pozwala na projektowanie rozwiązań lepiej odpowiadających na aktualne i przyszłe potrzeby mieszkańców Gminy Syców.

Dokument	Wpływ na LPDI Gminy Syców
Ustawa o realizowaniu usług społecznych przez CUS	Koordinacja usług społecznych przez Centrum Usług Społecznych
Strategia Rozwoju Usług Społecznych	Rozwój usług środowiskowych i wspieranie niezależnego życia
Krajowe kierunki deinstytucjonalizacji	Ograniczanie opieki instytucjonalnej na rzecz usług lokalnych
Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska (FEDS) 2021–2027	Finansowanie rozwoju usług społecznych i wzmacnianie potencjału CUS
Dokumenty strategiczne Województwa Dolnośląskiego	Dostosowanie lokalnych działań do regionalnych kierunków polityki społecznej

3.6. Potencjał Gminy Syców w zakresie rozwoju usług społecznych

Analiza uwarunkowań społecznych, demograficznych i instytucjonalnych przedstawionych w poprzednich podrozdziałach wskazuje, że Gmina Syców dysponuje znaczącym potencjałem organizacyjnym, społecznym i instytucjonalnym umożliwiającym dalszy rozwój usług społecznych zgodnie z ideą deinstytucjonalizacji. Dotychczas wypracowane rozwiązania organizacyjne, doświadczenia w realizacji usług społecznych oraz rozwinięta współpraca pomiędzy podmiotami lokalnego systemu wsparcia stanowią solidną podstawę do planowania i wdrażania kolejnych działań odpowiadających na zmieniające się potrzeby mieszkańców. Potencjał ten wynika zarówno z funkcjonowania nowoczesnego modelu organizacji usług społecznych, jak i z zaangażowania partnerów lokalnych oraz doświadczeń zdobytych podczas realizacji przedsięwzięć służących rozwojowi usług środowiskowych. Istotnym atutem jest również prowadzenie działań opartych na diagnozie potrzeb mieszkańców oraz wykorzystywanie doświadczeń projektowych i współpracy międzysektorowej.

Tabela 3. Potencjał Gminy Syców w zakresie rozwoju usług społecznych

Obszar potencjału	Znaczenie dla procesu deinstytucjonalizacji
Funkcjonujące Centrum Usług Społecznych	Zapewnienie koordynacji i organizacji lokalnego systemu usług społecznych
Doświadczenia z realizacji Programu Usług Społecznych	Wykorzystanie sprawdzonych rozwiązań organizacyjnych i doświadczeń we wdrażaniu usług środowiskowych
Rozwinięta współpraca międzyinstytucjonalna	Integracja działań jednostek samorządu, instytucji publicznych i partnerów społecznych
Aktywność organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej	Rozszerzanie oferty usług społecznych oraz zwiększanie dostępności wsparcia dla mieszkańców
Działania Organizatora Społeczności Lokalnej	Wzmacnianie aktywności mieszkańców, rozwój inicjatyw lokalnych oraz budowanie sieci współpracy
Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej	Planowanie usług społecznych w oparciu o rzetelne dane i rzeczywiste potrzeby mieszkańców
Doświadczenie w realizacji projektów i pozyskiwaniu środków zewnętrznych	Możliwość dalszego rozwoju usług społecznych z wykorzystaniem krajowych i europejskich źródeł finansowania

Przedstawione zasoby stanowią istotny potencjał dla dalszego rozwoju lokalnego systemu usług społecznych oraz wdrażania rozwiązań opartych na idei deinstytucjonalizacji. Ich wykorzystanie pozwoli na stopniowe zwiększanie dostępności usług środowiskowych, wzmacnianie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz lepsze dostosowanie wsparcia do potrzeb mieszkańców Gminy Syców.

3.7. Wnioski dla procesu deinstytucjonalizacji

Analiza uwarunkowań demograficznych, społecznych, instytucjonalnych oraz prawnych wskazuje, że Gmina Syców dysponuje znaczącym potencjałem do dalszego rozwoju usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym. Jednocześnie zachodzące zmiany

społeczne i demograficzne powodują konieczność systematycznego dostosowywania lokalnego systemu wsparcia do rosnących i coraz bardziej zróżnicowanych potrzeb mieszkańców.

Najważniejszym wyzwaniem najbliższych lat będzie zapewnienie mieszkańcom możliwości jak najdłuższego, bezpiecznego i samodzielnego funkcjonowania w ich środowisku życia. Oznacza to potrzebę dalszego rozwoju usług środowiskowych, profilaktycznych, opiekuńczych, asystenckich aktywizujących, które będą uzupełniały istniejący system wsparcia oraz ograniczały konieczność korzystania z opieki instytucjonalnej.

Istotnym atutem Gminy Syców jest funkcjonowanie Centrum Usług Społecznych, doświadczenia zdobyte podczas realizacji Programu Usług Społecznych oraz rozwinięta współpraca z partnerami lokalnymi. Tworzą one stabilne podstawy do dalszego rozwijania zintegrowanego systemu usług społecznych opartego na współpracy międzysektorowej, koordynacji działań oraz aktywnym udziale mieszkańców.

Przeprowadzone analizy potwierdzają jednocześnie, że rozwój usług społecznych powinien uwzględniać postępujące starzenie się społeczeństwa, wzrost liczby osób wymagających wsparcia, zmieniające się potrzeby rodzin oraz konieczność zwiększania dostępności usług na obszarach wiejskich. Wymaga to nie tylko rozszerzania oferty usług, ale również doskonalenia sposobu ich organizacji, zwiększania dostępności oraz wzmacniania współpracy pomiędzy wszystkimi podmiotami lokalnego systemu usług społecznych.

Wnioski wynikające z analizy uwarunkowań stanowią podstawę do dalszych prac nad Lokalnym Planem Deinstytucjonalizacji. W kolejnym rozdziale przedstawiono szczegółową diagnozę potrzeb mieszkańców oraz analizę lokalnego systemu usług społecznych, które umożliwią określenie priorytetowych kierunków rozwoju usług w perspektywie do 2032 roku.

Potencjał Gminy Syców	Kluczowe wyzwania
Funkcjonujące Centrum Usług Społecznych	Starzenie się społeczeństwa
Doświadczenia z realizacji Programu Usług Społecznych	Rosnąca liczba osób wymagających wsparcia
Rozwinięta współpraca partnerska	Niedobór kadr świadczących usługi
Aktywna społeczność lokalna i działania OSL	Rozproszenie osadnictwa i dostępność usług
Rozwijająca się infrastruktura społeczna	Rosnące koszty realizacji usług
Potencjał organizacji pozarządowych	Konieczność dalszej integracji systemu usług

ROZDZIAŁ IV

ANALIZA POTRZEB I KIERUNKÓW ROZWOJU PROCESU DEINSTYTUCJONALIZACJI

4.1. Wnioski z diagnozy społecznej

Przeprowadzona diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza funkcjonowania lokalnego systemu usług społecznych wskazują, że Gmina Syców dysponuje stabilnymi podstawami organizacyjnymi do dalszego rozwoju usług społecznych zgodnie z ideą deinstytucjonalizacji.

Funkcjonowanie Centrum Usług Społecznych, doświadczenia wynikające z realizacji Programu Usług Społecznych, rozwijająca się współpraca międzyinstytucjonalna oraz aktywność mieszkańców tworzą korzystne warunki do budowania zintegrowanego i środowiskowego modelu wsparcia.

Jednocześnie analiza uwarunkowań demograficznych i społecznych wskazuje na postępujące zmiany, które w kolejnych latach będą miały istotny wpływ na sposób organizacji usług społecznych. Proces starzenia się społeczeństwa, wzrost liczby osób wymagających długoterminowego wsparcia, zmieniająca się struktura rodzin oraz rosnące oczekiwania mieszkańców wobec dostępności i jakości usług powodują konieczność dalszego rozwoju lokalnego systemu usług społecznych.

Przeprowadzona diagnoza potwierdziła, że mieszkańcy oczekują przede wszystkim usług umożliwiających zachowanie samodzielności oraz funkcjonowanie w dotychczasowym środowisku życia. Szczególnego znaczenia nabierają działania profilaktyczne, usługi środowiskowe, poradnictwo specjalistyczne, wsparcie rodzin i opiekunów faktycznych, a także rozwiązania sprzyjające integracji społecznej i przeciwdziałaniu wykluczeniu.

Istotnym wnioskiem płynącym z diagnozy jest również potrzeba dalszego wzmacniania współpracy pomiędzy podmiotami tworzącymi lokalny system usług społecznych. Skuteczna deinstytucjonalizacja wymaga nie tylko rozwijania nowych usług, ale również zapewnienia ich komplementarności, koordynacji oraz łatwej dostępności dla mieszkańców. Oznacza to konieczność dalszego doskonalenia mechanizmów współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej oraz społecznością lokalną.

Analiza wykazała również, że rozwój usług społecznych powinien w coraz większym stopniu opierać się na działaniach środowiskowych i profilaktycznych, ograniczających konieczność korzystania z całodobowych form opieki instytucjonalnej. Kierunek ten pozostaje zgodny z krajową i europejską polityką społeczną oraz odpowiada na potrzeby mieszkańców związane z zachowaniem niezależności i aktywności w miejscu zamieszkania.

Wyniki diagnozy wskazują ponadto na potrzebę dalszego rozwijania usług adresowanych do różnych grup mieszkańców, przy jednoczesnym zachowaniu indywidualnego podejścia do odbiorców wsparcia. Rozwój lokalnego systemu usług społecznych powinien uwzględniać zróżnicowane potrzeby dzieci, rodzin, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, osób doświadczających kryzysów życiowych oraz ich opiekunów, zapewniając możliwość elastycznego dostosowywania form pomocy do zmieniającej się sytuacji życiowej mieszkańców.

Przeprowadzona analiza potwierdza, że dalszy rozwój procesu deinstytucjonalizacji w Gminie Syców powinien koncentrować się na zwiększaniu dostępności usług środowiskowych, wzmacnianiu współpracy lokalnej, rozwijaniu działań profilaktycznych oraz budowaniu zintegrowanego systemu wsparcia opartego na potencjale mieszkańców i partnerów lokalnych. Wnioski te stanowią podstawę do określenia kierunków rozwoju oraz procesu deinstytucjonalizacji przedstawionych w kolejnych rozdziałach Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych.

4.2. Luki w lokalnym systemie usług społecznych

Analiza funkcjonowania lokalnego systemu usług społecznych oraz wnioski wynikające z diagnozy społecznej wskazują, że Gmina Syców dysponuje rozwiniętą strukturą organizacyjną oraz szerokim katalogiem usług odpowiadających na potrzeby mieszkańców. Jednocześnie proces deinstytucjonalizacji zakłada ciągłe doskonalenie systemu wsparcia oraz

dostosowywanie go do zmieniających się uwarunkowań społecznych, demograficznych i organizacyjnych. Z tego względu zidentyfikowano obszary wymagające dalszego rozwoju.

Jednym z najważniejszych wyzwań pozostaje zwiększanie dostępności usług środowiskowych umożliwiających mieszkańcom jak najdłuższe funkcjonowanie w miejscu zamieszkania. Wraz z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa oraz wzrostem liczby osób z niepełnosprawnościami i osób wymagających wsparcia rośnie zapotrzebowanie na usługi świadczone w środowisku lokalnym, dostosowane do indywidualnych potrzeb mieszkańców.

Istotnym kierunkiem rozwoju pozostaje również poszerzanie dostępu do usług specjalistycznych, w szczególności poradnictwa, wsparcia psychologicznego, usług terapeutycznych oraz działań wspierających osoby znajdujące się w sytuacjach kryzysowych. Rozwijanie tych form wsparcia pozwala ograniczać narastanie problemów społecznych oraz wzmacnia działania profilaktyczne.

Analiza wskazuje również na potrzebę dalszego wzmacniania systemu wsparcia rodzin oraz opiekunów faktycznych. W obliczu zmian demograficznych oraz rosnącej liczby osób wymagających codziennej pomocy coraz większego znaczenia nabierają rozwiązania umożliwiające odciążenie opiekunów, rozwój usług wytnieniowych oraz działania wspierające ich kompetencje i dobrostan.

Kolejnym obszarem wymagającym rozwoju jest zapewnienie możliwie szerokiej dostępności usług społecznych dla mieszkańców wszystkich części gminy. Szczególne znaczenie ma ograniczanie barier związanych z mobilnością, dostępnością transportową oraz organizacją usług w sposób umożliwiający korzystanie z nich osobom o zróżnicowanych potrzebach i możliwościach.

Proces deinstytucjonalizacji wymaga także dalszego rozwijania aktywności społecznej mieszkańców oraz wykorzystania potencjału społeczności lokalnej. Wzmacnianie wolontariatu, inicjatyw sąsiedzkich, samopomocy oraz aktywności organizacji pozarządowych sprzyja budowaniu lokalnych sieci wsparcia i zwiększa odporność społeczności na pojawiające się wyzwania społeczne.

Wnioski z diagnozy wskazują ponadto na potrzebę systematycznego monitorowania zmieniających się potrzeb mieszkańców oraz elastycznego dostosowywania oferty usług społecznych. Rozwój lokalnego systemu usług powinien mieć charakter ciągły i opierać się na współpracy wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację polityki społecznej, przy jednoczesnym aktywnym udziale mieszkańców w planowaniu i ocenie podejmowanych działań.

Zidentyfikowane luki nie świadczą o niewydolności funkcjonującego systemu usług społecznych, lecz wyznaczają kierunki jego dalszego doskonalenia zgodnie z założeniami deinstytucjonalizacji. Stanowią one podstawę do określenia modelu rozwoju usług społecznych oraz działań strategicznych przedstawionych w kolejnych rozdziałach Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji.

4.3. Prognoza przyszłych potrzeb mieszkańców

Zmiany zachodzące w strukturze demograficznej oraz społecznej Gminy Syców wskazują, że w perspektywie obowiązywania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych

następować będzie stopniowy wzrost zapotrzebowania na usługi świadczone w środowisku lokalnym. Rozwój systemu usług społecznych powinien uwzględniać zarówno prognozowane zmiany liczby mieszkańców, jak i ewolucję ich potrzeb wynikającą z procesów starzenia się społeczeństwa, zmian modelu funkcjonowania rodzin oraz rosnących oczekiwań dotyczących jakości i dostępności wsparcia.

Jednym z najistotniejszych wyzwań będzie zapewnienie odpowiednich form wsparcia dla zwiększającej się liczby osób starszych, w tym osób prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa powoduje wzrost znaczenia działań przeciwdziałających samotności, izolacji społecznej oraz utracie samodzielności. Coraz większego znaczenia nabierać będą usługi umożliwiające osobom starszym pozostawanie w swoim środowisku życia przy jednoczesnym zachowaniu aktywności społecznej.

Prognozowany wzrost liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu będzie powodował zwiększone zapotrzebowanie na usługi wspierające samodzielność mieszkańców. Dotyczy to zarówno osób z niepełnosprawnościami, osób przewlekłe chorych, jak również mieszkańców wymagających okresowej pomocy wynikającej z sytuacji życiowej lub zdrowotnej. Rozwijanie rozwiązań umożliwiających funkcjonowanie w miejscu zamieszkania będzie jednym z podstawowych kierunków lokalnej polityki społecznej.

Zmieniające się potrzeby społeczne będą wymagały również dalszego wzmacniania systemu wsparcia rodzin. Wzrastać będzie znaczenie działań wspierających kompetencje opiekuńcze i wychowawcze, rozwiązań ułatwiających pogodzenie życia rodzinnego z aktywnością zawodową oraz usług kierowanych do rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych. Istotnym elementem będzie również rozwój wsparcia dla opiekunów faktycznych sprawujących opiekę nad osobami zależnymi.

W kolejnych latach coraz większą rolę odgrywać będą rozwiązania wykorzystujące technologie cyfrowe w organizacji usług społecznych. Rozwój teleopieki, elektronicznych form komunikacji, systemów informacji o usługach oraz narzędzi wspierających koordynację pomocy będzie sprzyjał zwiększaniu dostępności usług oraz usprawnianiu ich organizacji.

Prognozowane kierunki zmian wskazują również na rosnące znaczenie usług świadczonych w środowisku lokalnym, których celem będzie utrzymanie samodzielności mieszkańców oraz ograniczanie konieczności korzystania z opieki instytucjonalnej. Oznacza to potrzebę dalszego rozwoju usług środowiskowych, profilaktycznych oraz aktywizujących, realizowanych możliwie najbliżej miejsca zamieszkania mieszkańców.

Przedstawiona prognoza wskazuje, że lokalny system usług społecznych powinien zachować zdolność do elastycznego reagowania na zmieniające się potrzeby mieszkańców oraz systematycznego rozwijania nowych form wsparcia odpowiadających na wyzwania społeczne najbliższych lat.

4.4. Kierunki rozwoju usług społecznych

Analiza potrzeb mieszkańców oraz prognozowanych zmian społecznych wskazuje, że rozwój lokalnego systemu usług społecznych powinien koncentrować się na wzmacnianiu rozwiązań umożliwiających mieszkańcom jak najdłuższe samodzielne funkcjonowanie w środowisku lokalnym. Planowane kierunki rozwoju nie oznaczają tworzenia całkowicie nowych systemów

wsparcia, lecz konsekwentne rozwijanie i dostosowywanie istniejących usług do zmieniających się potrzeb społeczności lokalnej.

Podstawowym kierunkiem rozwoju pozostanie zwiększanie dostępności usług środowiskowych świadczonych w miejscu zamieszkania lub możliwie najbliżej miejsca życia mieszkańców. Rozwijanie tego rodzaju wsparcia pozwala ograniczać konieczność korzystania z całodobowych form opieki oraz sprzyja utrzymaniu aktywności społecznej i samodzielności osób korzystających z usług.

Istotnym kierunkiem działań będzie również wzmacnianie dostępności usług poprzez rozwijanie rozwiązań zwiększających mobilność mieszkańców oraz ograniczających bariery organizacyjne i przestrzenne w korzystaniu z pomocy. Szczególne znaczenie będzie miało zapewnienie równych możliwości korzystania z usług wszystkim mieszkańcom gminy, niezależnie od miejsca zamieszkania czy poziomu sprawności.

W kolejnych latach rozwijane będą działania o charakterze profilaktycznym i wspierającym, których celem będzie ograniczanie występowania sytuacji kryzysowych oraz wzmacnianie potencjału mieszkańców do samodzielnego radzenia sobie z wyzwaniami życia codziennego. Profilaktyka będzie stanowiła jeden z podstawowych elementów lokalnej polityki społecznej.

Ważnym kierunkiem rozwoju pozostanie wzmacnianie rodzin jako podstawowego środowiska życia mieszkańców. Rozwijane będą rozwiązania wspierające funkcje opiekuńcze, wychowawcze i integracyjne rodzin oraz działania umożliwiające skuteczniejsze wspieranie osób sprawujących opiekę nad członkami rodziny wymagającymi pomocy.

Znaczącą rolę w rozwoju lokalnego systemu usług społecznych odgrywać będzie również rozwój działań opartych na aktywności społeczności lokalnej. Wspieranie inicjatyw sąsiedzkich, wolontariatu, samopomocy oraz aktywności mieszkańców będzie sprzyjało budowaniu trwałych sieci wsparcia i wzmacnianiu kapitału społecznego gminy.

Rozwijane będą również rozwiązania wykorzystujące nowoczesne technologie, w tym usługi zdalne, teleopiekę oraz narzędzia wspierające komunikację i koordynację działań pomiędzy mieszkańcami i instytucjami. Cyfryzacja będzie pełniła funkcję wspierającą rozwój usług społecznych, zwiększając ich dostępność oraz efektywność organizacyjną.

Przyjęte kierunki rozwoju tworzą podstawę do opracowania procesu deinstytucjonalizacji oraz określenia celów strategicznych przedstawionych w dalszej części dokumentu.

4.5. Założenia procesu deinstytucjonalizacji w Gminie Syców

Proces deinstytucjonalizacji usług społecznych w Gminie Syców opiera się na założeniu, że system wsparcia powinien być organizowany przede wszystkim z perspektywy potrzeb mieszkańca oraz jego możliwości samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym. Oznacza to odchodzenie od dominacji opieki instytucjonalnej na rzecz rozwijania usług dostępnych możliwie najbliżej miejsca zamieszkania, przy jednoczesnym zachowaniu wysokiej jakości oraz ciągłości udzielanego wsparcia.

Podstawową zasadą realizacji procesu deinstytucjonalizacji jest koncentracja na mieszkańcu i jego indywidualnych potrzebach. Planowanie oraz organizacja usług powinny uwzględniać

sytuację życiową, potencjał oraz oczekiwania osób korzystających ze wsparcia, umożliwiając dobór rozwiązań najlepiej odpowiadających ich potrzebom.

Istotnym założeniem jest środowiskowy charakter usług społecznych. Wsparcie powinno być organizowane w sposób umożliwiający mieszkańcom pozostawanie w ich naturalnym środowisku życia oraz utrzymywanie więzi rodzinnych i społecznych. Rozwiązania instytucjonalne powinny być stosowane wyłącznie w sytuacjach, gdy wsparcie środowiskowe nie jest wystarczające.

Proces deinstytucjonalizacji wymaga również skutecznej koordynacji działań podejmowanych przez podmioty tworzące lokalny system usług społecznych. Zapewnienie spójności działań, wymiany informacji oraz współpracy pomiędzy instytucjami zwiększa efektywność wykorzystywania dostępnych zasobów oraz poprawia jakość wsparcia udzielanego mieszkańcom.

Realizacja założeń Planu opiera się także na zasadzie partnerstwa i współodpowiedzialności za rozwój lokalnego systemu usług społecznych. Osiąganie trwałych efektów wymaga aktywnego udziału instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, środowisk lokalnych oraz samych mieszkańców.

Ważnym elementem procesu jest zapewnienie możliwie szerokiej dostępności usług społecznych. Dotyczy to zarówno dostępności przestrzennej, organizacyjnej i informacyjnej, jak również dostosowania usług do potrzeb osób o różnym poziomie sprawności, wieku oraz sytuacji życiowej.

Deinstytucjonalizacja zakłada ponadto kompleksowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych. Wsparcie mieszkańców powinno mieć charakter zintegrowany, łącząc różne formy pomocy oraz angażując wiele podmiotów współtworzących lokalny system usług społecznych. Takie podejście umożliwia skuteczniejsze odpowiadanie na złożone potrzeby mieszkańców oraz sprzyja budowaniu trwałych efektów społecznych.

Przyjęte założenia stanowią fundament określenia celów strategicznych oraz zasad wdrażania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców na lata 2027–2032.

ROZDZIAŁ V

CELE I KIERUNKI ROZWOJU LOKALNEGO PLANU DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH GMINY SYCÓW

5.1. Założenia systemu celów

Cele Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców na lata 2027–2032 stanowią odpowiedź na wyzwania zidentyfikowane w procesie diagnozy lokalnej oraz analizy potrzeb mieszkańców. Ich sformułowanie uwzględnia zarówno aktualny potencjał systemu usług społecznych, jak i kierunki jego dalszego rozwoju zgodnie z ideą deinstytucjonalizacji, zakładającą stopniowe wzmacnianie usług świadczonych w środowisku zamieszkania mieszkańców oraz ograniczanie konieczności korzystania z opieki instytucjonalnej.

System celów został opracowany w oparciu o wyniki diagnozy społecznej, analizę dostępności i jakości usług społecznych, identyfikację potrzeb poszczególnych grup mieszkańców oraz kierunki rozwoju określone w poprzednich rozdziałach niniejszego Planu. Uwzględnia również obowiązujące dokumenty strategiczne i programowe na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym Strategię Rozwoju Usług Społecznych, Strategię Rozwoju Województwa Dolnośląskiego oraz Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Syców.

Przyjęty system celów ma charakter komplementarny i wzajemnie uzupełniający się. Oznacza to, że realizacja poszczególnych działań będzie równocześnie wpływać na osiąganie kilku rezultatów społecznych, wzmacniając spójność lokalnego systemu usług społecznych oraz rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej.

Cele strategiczne zostały określone w sposób umożliwiający ich praktyczną realizację oraz monitorowanie efektów. Dla każdego celu wskazano kierunki działań, oczekiwane rezultaty oraz mierzalne wskaźniki, które pozwolą ocenić stopień realizacji założeń Planu w okresie jego obowiązywania.

Przyjęta struktura celów odzwierciedla zasadę stopniowego rozwoju lokalnego systemu usług społecznych – od wzmacniania dostępności usług środowiskowych, poprzez rozwój współpracy i koordynacji działań, aż do budowania aktywnej społeczności lokalnej opartej na partnerstwie, współodpowiedzialności i wykorzystaniu potencjału mieszkańców.

Cel strategiczny I

Rozwój dostępnych, zintegrowanych i środowiskowych usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców Gminy Syców.

Kierunki działań

- rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w środowisku lokalnym;
- rozwój usług sąsiedzkich oraz innych form wsparcia środowiskowego;
- rozwój usług asystenckich oraz teleopieki;
- rozwój usług wspierających rodziny, dzieci i opiekunów faktycznych;
- rozwój usług specjalistycznych, w tym poradnictwa, wsparcia psychologicznego i terapeutycznego;
- zwiększanie dostępności usług dla mieszkańców terenów wiejskich;
- rozwój usług profilaktycznych i aktywizujących wspierających samodzielne funkcjonowanie mieszkańców.

Oczekiwane rezultaty

- zwiększenie dostępności usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym;
- wzrost liczby mieszkańców korzystających z usług społecznych;
- wydłużenie okresu samodzielnego funkcjonowania mieszkańców w miejscu zamieszkania;
- ograniczenie potrzeby korzystania z opieki instytucjonalnej;
- poprawa jakości i kompleksowości świadczonych usług.

Wskaźniki realizacji

- liczba rozwijanych lub nowo uruchomionych usług społecznych;
- liczba mieszkańców objętych usługami społecznymi;
- liczba osób korzystających z usług środowiskowych;
- liczba osób objętych teleopieką lub usługami asystenckimi;
- poziom dostępności usług społecznych na terenie gminy.

Cel strategiczny II

Wzmocnienie koordynacji, współpracy międzyinstytucjonalnej oraz efektywnego zarządzania lokalnym systemem usług społecznych.

Kierunki działań

- rozwój współpracy pomiędzy podmiotami lokalnego systemu usług społecznych;
- wzmocnianie roli Centrum Usług Społecznych jako koordynatora usług społecznych;
- rozwój partnerstw międzysektorowych;
- doskonalenie mechanizmów wymiany informacji pomiędzy realizatorami usług;
- rozwój kompetencji kadr realizujących usługi społeczne;
- wykorzystywanie nowoczesnych narzędzi wspierających zarządzanie usługami społecznymi;
- rozwój systemu monitorowania jakości usług społecznych.

Oczekiwane rezultaty

- zwiększenie skuteczności współpracy międzyinstytucjonalnej;
- poprawa koordynacji działań realizowanych na rzecz mieszkańców;
- efektywniejsze wykorzystanie lokalnych zasobów;
- wzrost jakości organizacji usług społecznych;
- usprawnienie przepływu informacji pomiędzy partnerami.

Wskaźniki realizacji

- liczba partnerstw i porozumień dotyczących realizacji usług społecznych;
- liczba wspólnych przedsięwzięć realizowanych przez partnerów;
- liczba szkoleń i działań podnoszących kompetencje kadr;
- liczba podmiotów współpracujących przy realizacji Planu;
- poziom realizacji działań monitoringowych.

Cel strategiczny III

Budowanie aktywnej, włączającej i solidarnej społeczności lokalnej poprzez rozwój partnerstw oraz wzmocnianie aktywności mieszkańców.

Kierunki działań

- rozwój wolontariatu i działań obywatelskich;
- wspieranie inicjatyw lokalnych oraz aktywności mieszkańców;
- rozwój działań Organizatora Społeczności Lokalnej;
- wzmocnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi, Kołami Gospodyń Wiejskich, Ochotniczymi Strażami Pożarnymi oraz innymi partnerami lokalnymi;
- rozwój działań integrujących społeczność lokalną;
- wspieranie działań międzypokoleniowych;

- rozwój działań edukacyjnych i profilaktycznych budujących kapitał społeczny.

Oczekiwane rezultaty

- wzrost aktywności społecznej mieszkańców;
- zwiększenie udziału mieszkańców w inicjatywach lokalnych;
- rozwój partnerstw lokalnych i współpracy międzysektorowej;
- wzmocnienie więzi społecznych oraz integracji mieszkańców;
- zwiększenie potencjału społeczności lokalnej do samodzielnego rozwiązywania problemów.

Wskaźniki realizacji

- liczba inicjatyw lokalnych realizowanych z udziałem mieszkańców;
- liczba wolontariuszy zaangażowanych w działania społeczne;
- liczba partnerów uczestniczących w realizacji Planu;
- liczba wydarzeń integrujących społeczność lokalną;
- liczba działań realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi i partnerami społecznymi.

Cel strategiczny	Główne kierunki działań	Kluczowe rezultaty	Główne wskaźniki
I. Rozwój usług środowiskowych	Usługi opiekuńcze, specjalistyczne, teleopieka, wsparcie rodzin	Większa dostępność usług, wzrost liczby odbiorców, większa samodzielność mieszkańców	Liczba usług, liczba odbiorców, liczba osób objętych usługami środowiskowymi
II. Koordynacja i zarządzanie systemem	Partnerstwa, współpraca, rozwój kompetencji, monitoring	Lepsza koordynacja, wyższa jakość usług, efektywne zarządzanie	Liczba partnerstw, liczba wspólnych działań, liczba szkoleń
III. Aktywna społeczność lokalna	Wolontariat, OSŁ, inicjatywy lokalne, partnerstwa społeczne	Większa aktywność mieszkańców, rozwój partnerstw, integracja społeczna	Liczba inicjatyw, liczba wolontariuszy, liczba partnerów

5.2. Spójność z dokumentami strategicznymi

Cele oraz kierunki działań określone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców na lata 2027–2032 pozostają spójne z dokumentami strategicznymi i programowymi wyznaczającymi kierunki rozwoju polityki społecznej na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Przyjęte założenia uwzględniają obowiązujące przepisy prawa oraz rekomendacje dotyczące rozwoju usług społecznych opartych na środowisku lokalnym.

Na poziomie krajowym Plan wpisuje się przede wszystkim w założenia **Strategii Rozwoju Usług Społecznych – polityka publiczna do roku 2035 (z perspektywą do 2050 r.)**, której celem jest rozwój powszechnie dostępnych, skoordynowanych i wysokiej jakości usług społecznych świadczonych możliwie najbliżej miejsca zamieszkania mieszkańców. Dokument

uwzględnia również kierunki wynikające z ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz innych aktów prawnych regulujących funkcjonowanie systemu pomocy społecznej i polityki społecznej.

Na poziomie regionalnym założenia Planu są zgodne z dokumentami strategicznymi Województwa Dolnośląskiego, w szczególności w zakresie rozwoju usług społecznych, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wzmacniania aktywności mieszkańców oraz budowania partnerstw lokalnych.

Na poziomie lokalnym Plan stanowi rozwinięcie kierunków określonych w dokumentach obowiązujących w Gminie Syców, w tym Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, Strategii Rozwoju Gminy Syców oraz Programie Usług Społecznych realizowanym przez Centrum Usług Społecznych. Cele strategiczne oraz kierunki działań zostały opracowane w sposób zapewniający komplementarność z prowadzoną polityką społeczną oraz zachowanie ciągłości działań podejmowanych na rzecz mieszkańców.

Przyjęta spójność z dokumentami strategicznymi zapewnia możliwość efektywnego planowania działań, pozyskiwania środków zewnętrznych oraz realizacji przedsięwzięć odpowiadających na rzeczywiste potrzeby społeczności lokalnej. Jednocześnie umożliwia prowadzenie polityki społecznej zgodnej z krajowymi i europejskimi kierunkami rozwoju procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych.

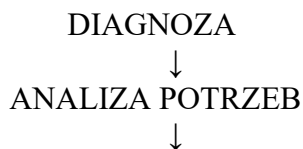
5.3. Podsumowanie

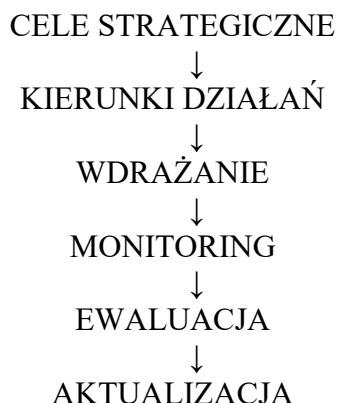
Przedstawiony system celów strategicznych wyznacza kierunki rozwoju lokalnego systemu usług społecznych Gminy Syców na lata 2027–2032. Stanowi on odpowiedź na potrzeby mieszkańców zidentyfikowane w procesie diagnozy oraz uwzględnia prognozowane zmiany społeczne i demograficzne wpływające na funkcjonowanie lokalnej polityki społecznej.

Realizacja przyjętych celów będzie opierała się na konsekwentnym rozwijaniu usług środowiskowych, wzmacnianiu współpracy pomiędzy podmiotami lokalnego systemu usług społecznych oraz aktywnym angażowaniu mieszkańców i partnerów społecznych w proces tworzenia i realizacji usług. Takie podejście sprzyja budowaniu systemu wsparcia odpowiadającego na indywidualne potrzeby mieszkańców oraz zgodnego z zasadami deinstytucjonalizacji.

Osiągnięcie założonych rezultatów wymagać będzie skoordynowanych działań wielu podmiotów oraz systematycznego monitorowania postępów realizacji Planu. Cele strategiczne stanowią zatem podstawę do opracowania mechanizmów wdrażania, monitorowania i ewaluacji, które zostały przedstawione w kolejnym rozdziale dokumentu.

Rysunek 2. Cykl realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji.

ROZDZIAŁ VI

WDRAŻANIE LOKALNEGO PLANU DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH GMINY SYCÓW

6.1. Założenia wdrażania

Skuteczna realizacja Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców na lata 2027–2032 wymaga współpracy wszystkich podmiotów tworzących lokalny system usług społecznych oraz konsekwentnego wdrażania przyjętych kierunków działań. Proces wdrażania Planu będzie miał charakter partnerski, długofalowy i elastyczny, umożliwiający dostosowywanie podejmowanych działań do zmieniających się potrzeb mieszkańców oraz uwarunkowań społecznych i organizacyjnych.

Koordinację realizacji Planu prowadzić będzie **Centrum Usług Społecznych w Sycowie**, które – zgodnie ze swoją rolą – będzie odpowiedzialne za inicjowanie współpracy pomiędzy partnerami, monitorowanie realizacji działań oraz przygotowywanie informacji dotyczących postępów wdrażania dokumentu.

Realizacja Planu opierać się będzie na zasadach:

- partnerstwa i współpracy międzyinstytucjonalnej,
- koncentracji na potrzebach mieszkańców,
- dostępności usług społecznych,
- efektywnego wykorzystania lokalnych zasobów,
- komplementarności działań,
- ciągłego doskonalenia jakości usług,
- elastycznego reagowania na zmieniające się potrzeby społeczne.

Przyjęty kierunek wdrażania zakłada, że realizacja poszczególnych działań będzie następowała zgodnie z możliwościami organizacyjnymi i finansowymi Gminy Syców oraz przy wykorzystaniu środków zewnętrznych wspierających rozwój usług społecznych.

6.2. Harmonogram realizacji

Obszar działań	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Rozwój usług środowiskowych	•	•	•	•	•	•
Rozwój usług dla rodzin	•	•	•	•	•	•

Obszar działań	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Rozwój usług dla seniorów	•	•	•	•	•	•
Rozwój usług dla osób z niepełnosprawnościami	•	•	•	•	•	•
Rozwój partnerstw lokalnych	•	•	•	•	•	•
Rozwój usług sąsiedzkich i wolontariatu	•	•	•	•	•	•
Rozwój kompetencji kadr	•	•	•	•	•	•
Monitoring i ewaluacja	•	•	•	•	•	•

Harmonogram ma charakter ramowy i może być aktualizowany w przypadku zmian potrzeb mieszkańców, zmian organizacyjnych lub pojawienia się nowych źródeł finansowania.

6.3. Podmioty odpowiedzialne za realizację

Podmiot	Zakres odpowiedzialności
Centrum Usług Społecznych w Sycowie	Koordinacja realizacji Planu, organizacja usług społecznych, monitoring i sprawozdawczość
Gmina Syców	Tworzenie warunków organizacyjnych i finansowych realizacji Planu
Jednostki organizacyjne Gminy	Realizacja zadań wynikających z właściwości jednostek
Organizacje pozarządowe	Realizacja usług społecznych i działań aktywizujących
Placówki oświatowe	Działania profilaktyczne, wychowawcze i wspierające rodziny
Podmioty ochrony zdrowia	Współpraca w zakresie profilaktyki i wsparcia zdrowotnego
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Współpraca przy usługach specjalistycznych
Powiatowy Urząd Pracy	Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców
Policja i inne służby	Bezpieczeństwo oraz współpraca w sytuacjach kryzysowych
Ochotnicze Straże Pożarne	Wsparcie działań lokalnych i integracyjnych
Koła Gospodyń Wiejskich	Aktywizacja społeczności lokalnych
Parafie i wspólnoty religijne	Działania wspierające i integrujące mieszkańców
Partnerzy społeczni i gospodarczy	Współpraca projektowa i rozwój inicjatyw lokalnych

6.4. Finansowanie realizacji Planu

Realizacja Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych będzie finansowana z różnych źródeł, umożliwiających stopniowy rozwój usług społecznych oraz zapewnienie trwałości podejmowanych działań. Podstawowym źródłem finansowania pozostaną środki własne Gminy Syców przeznaczane na realizację zadań z zakresu polityki społecznej.

Rozwój usług będzie wspierany również poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych, w szczególności z funduszy Unii Europejskiej oraz programów krajowych. Plan zakłada aktywne wykorzystywanie dostępnych instrumentów finansowych umożliwiających rozwój

usług środowiskowych, działań profilaktycznych oraz inicjatyw służących integracji społecznej.

Źródłami finansowania mogą być w szczególności:

- budżet Gminy Syców,
- środki budżetu państwa,
- programy ministerialne,
- Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska,
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego,
- Fundusz Solidarnościowy,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- programy rządowe,
- środki organizacji pozarządowych,
- granty krajowe i międzynarodowe,
- środki partnerów realizujących przedsięwzięcia,
- inne źródła finansowania dostępne w okresie realizacji Planu.

6.5. Monitoring realizacji

Monitoring będzie prowadzony przez Centrum Usług Społecznych w Sycowie przez cały okres obowiązywania Planu. Jego celem będzie bieżąca ocena postępów realizacji działań, identyfikacja ewentualnych trudności oraz podejmowanie działań usprawniających.

Monitoring obejmować będzie w szczególności:

- stopień realizacji celów strategicznych,
- osiąganie wskaźników określonych w Planie,
- poziom dostępności usług społecznych,
- zakres współpracy pomiędzy partnerami,
- wykorzystanie środków finansowych,
- pojawiające się potrzeby aktualizacji działań.

Informacje z monitoringu będą przygotowywane nie rzadziej niż raz w roku i będą stanowiły podstawę do oceny postępów realizacji Planu oraz podejmowania decyzji dotyczących jego ewentualnej aktualizacji. Wyniki monitoringu mogą stanowić podstawę rekomendowania zmian w sposobie realizacji działań oraz aktualizacji Planu w przypadku wystąpienia nowych potrzeb społecznych lub zmian uwarunkowań prawnych i organizacyjnych.

6.6. Ewaluacja

Ewaluacja stanowi uzupełnienie procesu monitorowania i służy ocenie skuteczności oraz jakości realizowanych działań. Jej celem będzie określenie stopnia osiągnięcia zakładanych rezultatów oraz identyfikacja obszarów wymagających dalszego doskonalenia.

Przewiduje się prowadzenie:

- **ewaluacji bieżącej**, realizowanej w trakcie wdrażania Planu,
- **ewaluacji okresowej**, przeprowadzanej w połowie okresu obowiązywania dokumentu,

- **ewaluacji końcowej**, podsumowującej efekty realizacji Planu po zakończeniu okresu jego obowiązywania.

Wyniki ewaluacji będą wykorzystywane przy planowaniu kolejnych działań oraz opracowywaniu następnych dokumentów strategicznych w zakresie rozwoju usług społecznych.

6.7. Analiza ryzyk

Ryzyko	Wpływ	Prawdopodobieństwo	Sposób ograniczania
Ograniczone środki finansowe	wysokie	średnie	dywersyfikacja źródeł finansowania
Zmiany przepisów prawa	średnie	średnie	bieżąca analiza zmian legislacyjnych
Niedobór kadry	wysokie	wysokie	rozwój kompetencji, współpraca z partnerami
Niski poziom zaangażowania partnerów	średnie	niskie	rozwój partnerstw i komunikacji
Zmieniające się potrzeby mieszkańców	wysokie	wysokie	systematyczny monitoring i aktualizacja działań
Niska aktywność społeczna mieszkańców	średnie	średnie	działania aktywizujące, rozwój wolontariatu i inicjatyw lokalnych

6.8. Podsumowanie

Realizacja Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców na lata 2027–2032 stanowi długofalowy proces wymagający zaangażowania samorządu, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, partnerów społecznych oraz samych mieszkańców. Osiągnięcie założonych celów będzie możliwe dzięki konsekwentnemu rozwijaniu usług środowiskowych, efektywnej współpracy międzyinstytucjonalnej oraz elastycznemu reagowaniu na zmieniające się potrzeby społeczności lokalnej.

Przyjęte rozwiązania w zakresie wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz zarządzania ryzykiem tworzą trwałe podstawy do systematycznego rozwoju lokalnego systemu usług społecznych. Dokument ma charakter otwarty, dzięki czemu będzie mógł być dostosowywany do nowych wyzwań i potrzeb mieszkańców, zachowując swoją aktualność oraz użyteczność.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Syców na lata 2027–2032 wyznacza kierunek budowania nowoczesnego, dostępnego i zintegrowanego systemu wsparcia, którego centrum stanowi człowiek, jego godność, samodzielność i prawo do życia w swoim środowisku. Jest wyrazem odpowiedzialności samorządu za rozwój usług społecznych oraz przekonania, że skuteczna polityka społeczna powstaje dzięki partnerstwu, współpracy i aktywnemu udziałowi mieszkańców.

Niech realizacja Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji stanie się nie tylko konsekwentnym wdrażaniem przyjętych kierunków działań, ale przede wszystkim wspólnym zobowiązaniem do troski o drugiego człowieka oraz odpowiedzialnego rozwoju

Gminy Syców jako miejsca otwartego, przyjaznego i wrażliwego na potrzeby swoich mieszkańców. Będzie ona impulsem do dalszego wzmacniania lokalnej wspólnoty, budowania wzajemnego zaufania i solidarności oraz tworzenia warunków, w których każdy mieszkaniec – niezależnie od wieku, stanu zdrowia czy sytuacji życiowej – będzie mógł żyć bezpiecznie, godnie i aktywnie.